XI. évfolyam 1892. 41. szám. Turócz-Szt.-Márton, október 9.

Felvidéki Hirado.

A felvidéki magyar közművelődés szolgálatában álló társadalmi hetilap.

MEGJELENIK: MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt. Negyed évre 1 frt.

Felelős szerkesztő: Révész Lajos. Társszerkesztő: Fehér János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.

HIVATALOS HIRDETÉSEK DIJA 100 szóig 2 frt., ezentúl minden megkezdett száz szónál 50 krral több.

A nemzeti munka.

(F.) Mig a mult század a középkori hagyományokat rombadöntő s a politikai szabadságot megteremtő törekvések százada volt, addig a jelen századot, mely már az általános népszabadság szárnycsapkodásaitól serkentve a mult hagyományainak terhes nyüge alól jórészben kibontakozott — a munka századának nevezhetjük.

Az előző századokban az egyéni tekintély, avagy akár a köz-, akár a magasabb állások megszerzéséhez elegendő volt a legtöbb esetben a véletlen születési előjog, gyakran egy nagy vagyon öröklése, vagy hatalmas uralkodók kegyének megnyerése s végül nem ritkán egy-egy durva erőszak játszotta az előlegezés szerepét.

Ma a szabadság géniuszának védő szárnyai alatt, csak a munka szerezhet elismerést. Általánossá lett ama helyes nézet, hogy kiki annyit ér, amennyit dolgozik.

És, hogy milyen ereje van ennek a nézetnek, mutatja az, hogy azok a társadalmi osztályok, melyek nem tudnak, vagy nem akarnak lépést tartani haladó századunk jelszavával, melyek még mindig azt hiszik, hogy munka nélkül is meg lehet élni s becsületet szerezni, napról-napra roskadoznak s oldott kéve módjára hullanak szét; ellenben a munkás társadalmi osztályok mindinkább jobban és jobban érvényesitik magukat a közélet terén, elősegitik a nemzet vagyonosodását s ezzel együtt biztos alapra helyezik a nemzet jövőjét.

Manapság a munkában van a nemzetek életereje s csak ezzel biztosithatnak maguknak szilárd alapra fektetett jövőt.

Vajjon nem jobban bizonyult-e be a francia-nemzet életereje akkor, midőn a porosz-francia hadjárat után, rövid idő alatt lefizette a roppant hadisarcot, mint azon fegyvertény által, hogy a nagy Napoleon hadai látták egykor az egyptomi piramisokat és az égő Moszkvát?

Valóban, a fegvertény, még ha oly diadalmas is, mindig elhomályositható egy nálánál vitézebb fegyvertény által. A győztes ellenfél diadala csak muló álom, melyet elhomályosithat egy erősebb ellenfél, de a munka értékét, a munka diadalát, az alkotás dicsőségét nem rombolhatja el tőlünk senki!

Talán nincs is már tőlünk oly messze az idő, midőn a fegyverrel vivott harcok véget érnek! A lőfegyverek rohamos tökéletesedése a háborút lehetetlenné fogja tenni. Eljő a szabadság teljessége, a szeretet kora, midőn a nemzetek megértik egymást s a mai fegyverekből szerszámokat kovácsolnak. De akkor is lesz harc, — a munka szerszámaival, s az a nemzet fogja a vezérszerepet vinni, amelyik szellemi és anyagi téren legtöbbet dolgozik, legtöbbet alkot.

Éppen azért örülnünk lehet, hogy nemzetünk a XIX. század munkás nemzetei között foglal helyet. Bár meg kell vallanunk, hogy a munka, fogalma nagyon általános. A munka kategoriájából legveszedelmesebb az Europa-szerte lábra kapott kozmopolitikus munka, s ezzel szemben egyedül hasznos — nemzeti szempontból — a nemzeti munka.

A kozmopolitikus munkát éppen ugy elitéljük, mint a tétlenséget. Nemzeti szempontból nincs köztük lényeges különbség. A kozmopolitikus munka éppen ugy megöli a nemzetet, mint a tétlenség. Ezzel tehát nincs miért foglalkoznunk, de annál érdemesebb foglalkozni a nemzeti munka fogalmával.

A nemzeti munkának alapja a haza szebb és boldogabb jövője iránt lángoló nemes ideál; és igy bárki legyen is az, ki a munkát végzi, nemzeti munkát végez, ha nemzetünk géniuszának ideálja lelkesiti.

Hogy az imént rövid alapra fektetett nemzeti munkát defininiálhassuk, meg kell vizsgálnunk, hogy a munka milyen lélektani szempontok figyelembe vételével lesz nemzeti munkává.

A munka kétféle szempontból való vizsgálat által lehet nemzetivé, u. m. tárgyi és alanyi szempontból.

Tárgyi szempontból azáltal, ha a munka eredményének nemzeti jellege van. Erre nézve vegyünk fel néhány esetet. A politikai munka nemzetivé lesz, egy egyszerű közigazgatási intézkedéssel is, ha eredményében magán viseli a nemzeti államjognak jellegét. A tudományos munka is nemzetivé lesz, ha ennek eredménye, pl. egy, a nemzet szellemi sajátságait feltüntető könyv. Sőt az ipari és kereskedelmi munka is nemzetivé lesz, ha produktuma nemzeti hajlom vagy szokásról tanáskodik.

Alanyi szempontból azáltal lesz a munka nemzetivé, ha a munkát végző, vagy tervező egyen tudja és érzi, hogy munkája által a nemzet géniuszát gyarapítja; ha helyesen tudja bevinni a nemzeti öntudatot azon viszonyokba, melyek a politikai, a tudományos, és az ipari munkának tárgyát képezik, sőt rszben már azáltal is, ha a munkát teljesitő alanyok e háromféle munka bármelyikével összeköttetésben állanak.

(Folyt. köv.)

Az ivóviz fertőtlenitése.

A kolera behurcolása elleni védekezés idejében, valamint a már fellépett járvány ideje alatt az ivóvizre a legnagyobb figyelmet kell forditani.

TÁRCA.

A sajtóhibákról.

Igy nevezik azokat a szövegbeli hibákat, melyek a nyomtatványban találhatók, melyek olykor megnevettetik az olvasót, de mindig vérig boszantják a szerzőt, mert az irottak értelmét kiforgatják, olykor igen érzékenyen sujtják a nyomdászt — legfőkép pedig a korrektort.

Az olvasó előtt mindig a sajtó az oka ezeknek a hibáknak; hollott ép a sajtó küszöbölte ki a könyvekből a legtöbb hibát s tette lehetővé, hogy hiba nélküli, vagy legalább hibákban szukölködő könyvek juthatnak közre.

Már maga az a körulmény, hogy egy szedésről sok ezer példányt lehet nyomtatni kétségtelenné tezi, hogy a nyomtatványban, csak azok a szövegbeli hibák fordulhatnak elő, melyek a szedésben. Ellenben a sajtó feltalálása előtti idők könyveinek minden egyes példányában más és más, ujabb lemásolás után nemcsak a megvolt, de ujabb, több-kevesebb hiba került ki a másoló keze alól.

A sajtó tehát nemhogy szülőanyja volna a sajtóhibáknak, hanem kevesbitője, a lehető legkevesebbre leszállitója volt.

A sajtó feltalálása utáni időkben, midőn a tudományos müveket az ember közkincsévé tenni készültek, ép azért, hogy magát a közzétenni szándékozott művet hibátlanul sokszorositsák s az időnként való másolások alkalmával becsuszott ferditéseket, rosszul olvasott szöveget, szóval a hibák rengeteg számát kiküszöböljék a muból — szedés előtt odaadták valamely hozzáértő tudósnak, hogy az javitsa ki.

Tehát magát a kéziratul szolgáló művet, nem a szedés levonatát javitották ki elsőben is. Napjaink korrektorai bizonyos büszkeséggel mutathatnak e tényre, mert a nyomdászat gyermekkorában működő »hivatalbeli elődeik« egytől egyig tudományosan képzett, sőt az ilyenek közt is kitünő férfiak voltak.

Napjainkban is fenmaradt itt-ott ez a szokás. Régibb irók müveit ma is odaadja a mü kiadója olykor valamely »aktudósnak s ez »rendezi sajtó alá«. Az nem vonhat le a mai korrektorok büszkeségéből semmit, hogy ezeket a »sajtó alá rendezőket« senki sem nevezi korrektoroknak s a nyomdaszat gyermekkorában müködőket is inkább »editor«-oknak nevezték. Mert az editor szó magyar forditása a kiadó, abban az időben nem a mai, az anyagi részben érdekelteket jelentette, hanem olyanokat, kiknek tudományos készültség melletti figyelmes munkaja jótaliast nyujtott a közrebocsátani célzott mü hibátlan megjelenéséért. A mai korrektoroktól pedig ép ezt kivánjak, s ha a tudományos készültség iranti követelményből enged is korunk — a többiből még csak egy jóttát sem.

Nem találunk feljegyzést róla, mintha a legelső időben nyomdai, külön házi korrektorok lettek volna.

E munkát akkor a nyomdavezetők végezték. Az kétségtelen, hogy nyomás előtt a szedésről nyert levonatot ép ugy meg kellett korrigálni, mint ma, magában a nyomdában is kellett tehát korrektoroknak működni. E tény hozzáadva ama masikhoz, hogy a megjelent hibákért a nyomdászt tették felelőssé s nyilvánosan is gáncsolták; igen valószinünek tünteti fel, hogy az ilyenek, ha nem maguk a nyomdavezetők, mindenesetre tanult nyomdászok voltak.

Feljegyzések találhatók oly nyomdászokról, a kik igen érzékenyek voltak a gáncs vagy dicséret iránt. Igy például Zell Ulrikról feljegyezve találjuk, hogy egyetlen sajtóhiba miatt ujra nyomatta a müvet; Etienne Róbert pedig azt hirdette a tőle kikerült müről, hogy abban egyetlen egy sajtóhiba sincs és a leggondosabb kutatás után is csak egyet birtak benne találni (plures helyett pures.)

Azonban nem mindegyik volt ily érzékeny. Igy például 1478 ban jelent meg Velencében Gabriel Peternel Juvenal: a nyomdasz, igy mentegeti a könyvben előforduló hibákat: Olvasó, ne ütödj meg a hibákon, melyeket a munkás gondatlansága okozott, mert mi nem ügyelhetünk mindenre.

XVI. században már nemcsak gáncsolják, hanem nyilvánosan vádolják a nyomdaszokat, nevezetesen a szedőket, hogy azoknak »hianyos irodalmi ismeretei következtében« a sajtóhiba száma »igen felszaporodott«. Némelyik nyomdász hímezés-hámozás nélkül beismeri a vád igaz voltát. Igy például a Knoblach János strassburgi nyomdasz által 1507-ben nyomatott Pic de la Mirandola cimüben előforduló sajtóhibák felsorolása 17 folio lapon történik és voltak egyesek, kik nemcsak tudatlansággal, figyelmetlenséggel, de valóságos rosszakarattal is vádolják a nyomdászt. Groben bazeli nyomdajában jelent meg 1529-ben Rotterdami Erasmus Vidna Christiana cimü müve, melyet az akkori magyar királynőnek ajánlott s melyben e két szó helyett mente illa, ez volt mentula. Csak akkor vették észre a hibát, mikor már 1000 példány ki volt nyomtatva s szerző egyenesen »egy részeg szedő bosszujának« tulajdonitotta a hibát. S dacára annak, hogy egy kartonnal elfödték, miután a mű egy királynőnek van ajánlva s a hiba igen szeméremsértő, szerző igy kesereg felette; »szivesen fizettem volna 300 aranytallért, ha a hiba meg nem történt volna«.

Korunkban a szedők ellen hangoztatott ilyen vadat alig lehetne megérteni, Ma a hibákért föltétlenul a korrektort vonják felelősségre. A korrektor ily felelősségre vonásaról abból az időből nem találunk feljegyzést: ellenben a napjainkban is nemritkán előforduló korrektori tudálékossággal már a régi időben is találkozunk.

Henri Etienne Artis typographiae Querimania cimü 1569-ben megjelent müvében felpanaszolja egy korrektornak azt a rossz szokását, hogy az általa nem ismert szót kiigazitja valami hason hangzásu, általa ismert szóra: Igy aztán megesett rajta, hogy a procos (szeretö) szót atigazitotta porcos-ra, mely szó magyarul disznót jelent.

A nyomdászat XVII századbeli történetében meg oly sajtóhiba foljegyzése található, mely 38 éves pört vont maga után. Dr. Flavigni, a héber nyelv kir. tanára Párisban 1647-ben irt Echeleusis Ábrahám ellen egy kritikai értekezést, melyben a következő bibliai idezet fordult elő: Quid vides festucam in oculo fratris tui et trabem in oculo tuo non vides? (miért látod meg testvéred szemében a szálkát s nem veszed észre magadéban a gerendát?); a mondat második részében egy o betü kimaradt, mely miatt oly értelme lett az egésznek, hogy istensértő kifejezésért pörbe fogták a nyomdászt.

Egészen tiszta, bakteriummentes ivóvíz a természetben nem igen fordul elő. Ilyenek csakis a föld mélyéből jövő forrásvizek, de azok is csak közvetlen a forrás nyilásánál, mert tovább folyva vagy tovább vezetve, a különböző szerves anyagokkal érintkezve, csakhamar az ilyen forrásvizben is megindul a bakteriumok tenyészete. Az ivóvizekben előforduló bakteriumok vagy olyanok, amelyek az emberi szervezetre ártalmatlanok — s akkor az ilyen vizet a bakteriumok dacára is bátran ihatjuk, — vagy pedig olyanok, melyek az egészségre ártalmasak, illetve ártalmasakká válhatnak — és akkor vagy tartózkodnunk kell az ilyen ivóvíz használatától, vagy meg kell azt szabaditanunk a benne levő bakteriumoktól.

Hogy a kolera-bakteriumok mi módon jutnak az ivóvizbe, azt nehéz volna, vagy jobban mondva lehetetlen kimutatni, de áz a körülmény, hogy a kolera a tisztátalan ivóvíz vonalán mindig erősebben terjed, mint ott, ahol jól szürött, tiszta s egyáltalán bakteriummentes ivóvizet fogyasztanak, erősen amellett bizonyit, hogy az ivóvizbe a kolera bakteriumai be tudnak jutni és amely ivóvizbe a commabacillus bejut, az az ivóviz kolerát képes előidézni.

Ez a körülmény eléggé meggyőző indok arra, hogy a kolera elleni védekezés idejében és kolerajárvány tartama alatt az ivóviz teljes, tehát bakteriummentes tisztaságára a legnagyobb gondot forditsuk és azon legyünk, hogy ha ivóvizünk nem felel meg a közegészség kivánalmainak, azt mesterségesen tegyük olyanná, hogy egészségünknek ártson.

Az ivóviz bakteriummentessé tételének egyik módja a szürés, még pedig nem az a tökéletlen homok- és más aránylag nagy likacsokkal biró szürőrétegeken eszközölt megszürése az ivóviznek, a melyet általában nagyon használnak, de a mely szürés mellett a baktériumok a szürés után is mind bent maradnak az ivóvizben — hanem az olyan szürés, a hol a szürőrétegnek oly apró likacsai vannak, hogy azokon a baktériumok nem hatolhatnak át — és igy a szürés bakteriummentesen történik. Az eddig ismert ilyen szürők között első helyen áll a Pasteur Chamberland-féle szürő készülők, melyről első rangu szaktudósok tüzetes vizsgálat és hosszas kisérletezés alapján megállapitották, hogy a nagymennyiségü bakteriummal biró vizet is bakteriummentessé, tisztára szüri.

Az ivóviz fertőtlenitésének másik nagyon egyszerű, könnyen keresztülvihető és biztos hatásu módja: az ivóviz felforralása. Fenntebb már ismertetve volt, hogy a bakteriumok, ha a forrpontig hevittetnek, elvesztik élet- és tenyészképességüket, tehát ártalmatlanná válnak. A fertőtlenitésnek ez a módja az ivóviznél igen könnyen keresztülvihető. Az ivóvizet egyszerüen felforralják, azután lehütik és csak az ekként bakteriummentessé tett állapotában isszák.

Végre az ivóviz fertőtlenitésével egészen egyenértékü rendelkezés az is, ha a helyi hatóság felügyel arra és gondoskodik az iránt, hogy az ivóvizet már a kutban el ne szenyezzék. E tekintetben terjessze ki a hatóság a magánkutakra is a figyelmét és ne engedje meg azt, hogy a kutnak közelében árnyékszék, pöcegödör vagy trágyadomb legyen.

De ezenkivül különös gondot forditson a hatóság a közkutakra. A helyi hatóság a közkutakat mindenekelőtt szigoruan tisztittassa ki és azután a legerélyesebben óvja azok vizét az elszennyeződéstől. Sok helyen szokásban van az, hogy a közkutakon nincs veder, hanem abba mindenki belemeritgetti a vizhordó korsóját vagy kannáját. Ezen az uton lehet minden fertőző betegséget a községben a legalkalmasabban elterjeszteni, mert annak a vizhordó edények a külseje sohasem tiszta, sőt ha regályos beteg van a háznál, a betegség bakteriumaival okvetlenül fertőzve van a korsó oldala is. Legyen tehát minden közkuton veder és ahol még nincs, haladéktalanul készittessen a községi előljáróság és ezután szigoruan tiltsa meg a vizhordó edényeknek a közkutba való meritését. Ez egy oly sürgős kötelessége minden községi előljáróságnak, hogy a kolera elleni védekezés korszakában azzal egy napot sem szabad késni.

Lapszemle.

A »Narodnie Noviny« f. é. 117. számában »A tót gyermekek és a hazafiság« cim alatt ezeket irja:

Régi dolog, hogy sehol nem beszélnek annyit a hazafiságról, mint Magyarországban — s az is régi dolog, hogy ezeknek a beszédeknek a nagy része szószátyárság (schwindli). Tiszteséges és nyiltabb magyarok nem egyszer nyomatékkal fejezték ki, hogy ebben a hazafiságról szóló lármában nincs őszinteség, hogy csupán azok kiabálják ezt a hangzatos jelszavat, akik munka nélkül könnyen akarnak élni, tehát a hazsnlesők, s nem ritkán olyanok is, akik ezzel gyönge oldalaikat iparkodnak elfödni, a büntető biróság elől elbújni.

Mennyi tanulságos dolgot beszélt e régi dologról csak Mocsáry is politikai irataiban! Nekünk tótoknak, akik között a hazafiságot prédikálók egész tömege élősködik, még majd egyszer példákkal, nevekkel kell illustrálnunk ezt a magyar életet. Erről még Mocsáry sem tud annyi apróságot, mint mi Ezen alkalommal annak csupán azon oldalára akarunk világot vetni, mely eddig sehogy nincs méltatva.

Tót anyáktól tót családoktól, tót községekből elviszik a gyermekeket a hazafiság jelszava alatt.

Talán sikerül nekünk e rövid pár szóban kimutatni, hogy miféle hazafiság az!

Minden egészséges felfogás szerint az fekszik érdekében a hazának (melyről nekünk itt annyit beszél minden schwindler, minden tönkre jutott ember) hogy lakósai még legelrejtettebb szögletében is jól érezzék magukat. Hogy ezen cél elérése végett mi történt itt 25 év alatt, arról az egész világ előtt beszél a tót népnek Sáros és Zemplénből való tömeges kivándorlása Amerikába. És azok a vidékek nincsenek a természettől mostohán megajándékozva; csak egy kis jóakarat kellene azok részéről, akiknek kezébe van téve az ország sorsának intézése és az a föld eltartana még sűrűbb lakosságot is. Dehát Sáros- és Zemplénből fut a lakosság; — ez azt jelenti, hogy ott nem jól érzi magát. És minthogy a kormány még csak az újját sem mozdította, hogy e kivándorlást, a lakosság ezen iszonyú futását megakadályozza, gondolkodó emberek arra az eredményre jutnak, hogy a kormány nem tartja érdekében fekvőnek sem e vidék, sem a lakosság jólétének emelését.

Szép hazafiság!

Erre feleljetek nekünk, kik a hazafiság hangoztatásából éltek!

Mert valóban mi sem természetesebb, mint hogy a helyzet elbirálásánál ilyen gondolatra jön az ember. Különben ez még nem minden. A gondolkodó ember látja és halija, hogy más tót vidékekről gyüjtik a gyermekeket és tömegesen szallitjak az alföldre. Mi az? Ugyanazon dolog, ami Sárosban és Zemplénbe szembe tünik. Amennyiben tudnillik ezen tót vidékekről a lakosság még nem özönlik Amerikába, ugyanazok, akik Sáros-, Zemplénben nem akadályozzák a kivándorlást, elhurcolják a jövő nemzedékét, hogy ezek a tót vidékek is elhagyottakká váljanak.

A szülőknek, a kik nem akarnak a kölykeit féltő állatnal rosszabbak lenni, beszélnek tót szegénységről, a tót vidék inségességéről, s megzavarják a fejét az alföldi Kanaán dicséretével. Ezeknek az argumentumoknakaz a feladatuk, hogy megutáltassák a szegényes tót nagyapai örökséget s felébresszék a költözködés utáni vágyat, hogy az emberek siessenek megszabadúlni ettől a hálátlan földtől.

Ilyenek történnek a hazafiság jelszava alatt. Ilyeneket cselekszenek a kormánytól közvetlenül is közvetve segélyezett, magas pártfogás alatt álló egyesületek, megvetve a tótok hüségét.

S ha még a tót gyermekekkel üzött ezen bünös játékot a chauvinizmustól elkapatott magyar társaság eszközölné, még meg tudnók érteni, mert annak lehetnének különös okai. De mit kelljen gondolnunk, mikor azt a mi magyarónjaink viszik végbez; papok, tanitók s a hivatalnokok minden fajtája. Hogy nem a haza érdekében teszik, régen tudjuk, És vajjon nem gondolnak arra, hogy a tót nép pusztitásaval maguk alatt vágják a fát? Kinek lesznek szolgabirái, zsupánjai, birái, papjai, ha a tót népet maguk szórjak szét a világba?! Lehotzky Vilmos sohasem lesz ezen az úton szolgabiró Hódmező-Vasarhelyen és Rooder István sem lelkész az ottani kalvinista egyházban.

Szolgálni, mig lehetséges, az ördögnek is, — aztán hadd jöjjön a vizözön.

Ez a hazafiság!

* * *

E cikk t. irója ki még nevekkel is kedveskedik pikanteriákhoz szoktatott olvasóinak, bizonyosan a gondolkodó emberek kiválóbbjának tartja magát, mikor azt állitja, hogy a kivándorlás a kormány kedvére történik, mert hiszen az egy újját sem mozditja meg, hogy a nép Sárosban, Zemplénben jól érezze magát.

Hát, ha a nép nemcsak ott, de máshol is a felvidéken, nem jól érzi magát, annak megvan a maga természetes oka. Évszázadokon át élt a nép földesúri gyámság alatt; felszabadulván a jobbágysag alul, olyan formán járt, mintha mankón járó embertől egyszerre elveszik mind a két mankóját, nem tudott egyenesen jarni. Az önálló, független gazdalkodashoz nem értett s hozzá még váltóképességet is nyert (ezzel aztán két adtak kezébe az ongyilkosságra) egészen szükségszerü következmény, hogy elszegényedett. No, aztán régebben is akadtak »jó barátai«(!), akik azt hitették el vele, hogy a galamb sülve repül a szajába, csak ki kell tátania. Hát mi részben ezeknek a »jó barátoknak« (!) és a nép váltóképességén hízó takarékpénztáraknak tulajdonitjuk, hogy a nép nincs megelégedve és sorsán javitani óhajtvan, kivándorol.

Ám azt, hogy a »N. N.«-nak nem tetszik a tót gyermekek alföldön való fölnevelése, teljesen értjük s az ő szempontjából méltányoljuk is; mert mi magunk is meg vagyunk győződve arról, hogy az ott fel-

---

Ugylátszik, hogy a régi kortól örököltük a sajtóhibák gyüjtésének szokását, mert ehhez hasonló hibák nem ritkák a történelmi müvekben. Aljon itt kettő a francia forradalmi időkből, melyek közül egyik nem látott napvilágot.

Sieyes abbé egyik beszédének kefelevonatában, mely beszédében politikai hitvallást tett s jövő magatartását ecseteli, ez a mondat fordult elő: »j'ai abjuré la République (ellene esküdtem a köztársaságnak), holott ő adjuré-t mondott; ez az egy betü különbség pedig épen ellenkező értelmet ad a mondatnak s adjurevel a mondat igy forditható magyarra: föleskütdem a köztársaság zászlajára. Ki az akkori idők történetét ismeri, elképzelheti az abbé bosszusággal vegyes örömét a hiba észrevétele folött s megértheti a szedőgyereknek tett megjegyzését: hát a guillotine alá akartok juttatni sajtóhibátokkal!

A forradalmi idők másik sajtóhibája meg épen a világ békéjére gyakorolt befolyást. I. Napoleon az orosz cárral akart szövetkezni s a szövetkezés érdekében cikket tétetett közzé a Moniteurban. A cikk egyik mondata igy jelent meg: Les deux souverains dont l'un ne peut qu'etre invincible (a két uralkodó, kik közül csak az egyik lehet győzhetetlen) pedig igy akarták közölni: d ont l'union .. (kiknek szövetsége..). Persze hogy dugába dölt a szövetkezés, az ilyen hibát semmiféle hiba kiigazitása sem teheti jóvá.

Végül álljon itt egy ily jóvátehetetlen sajtóhiba, mely, fájdalom nálunk történt.

A honvédmenedékház megnyitása napján megjelent lapok valamennyien az 1848—1849-iki hős honvédeket ünnepelték vezércikkekben, mely lapok ugyancsak a zárkőbe be is falaztattak. Egyik napilapunk vezércikkében előfordult az a dicsőitő mondat: a névtelen félistenek, csakhogy a félistenek helyet filiszterek szó volt nyomtatva.

Hála Istennek, nem minden hiba ily jóvátehetetlen, elég baj már magában az is, hogy valamennyi bosszantó.

Korrektor.

Kalászok.

Az irodalom mezején összegyüjtötte:

Charon.

(Folytatás.)

Egy hold föld Middlesexben többet ér, mint egy egy hercegség Utópiában. A legcsekélyebb valóságos jó — jobb a lehetetlenségek legszebb igéreteinél.

Macaulay.

Oly irányt adni az emberi elmének, melyet az századokon át megőrzend, fejedelmi szellemek ritka elöjoga.

Macaulay.

Rövid s kevés becsü azon élet, mit a keskeny sirhalom örökre bezár.

Macaulay.

A nemes és igaz szivek mindenkiről legutoljára teszik fel a roszat. Csupán önmagát bélyegzi meg az, aki mindenben bünt lát, bünt keres. Ifj. Ábrányi K.

A szenvedélyben nincs megállapodas. Az csak előre mehet, nem hátra.

Ifj. Ábrányi K.

A nemes lelkek, ha szerelmük túllép a társadalmi korlátokon, arra törekesznek, hogy tettöket az erkölcsel kiegyenlitsék. És e kiegyenlités lehetetlenségében van az ébredés. Az ébredésben van a megbánás. A megbánásban van a kárhozat.

Ifj. Ábrányi K.

A zsarnokság mindenütt machiavellizmust szül, mit elitél az ethika szobatudósa, de igénybe vesz sok nagyratörő erélyes lélek s a sikertől függ, hogy a világ igazat adjon nekik. Egy orosz példaszó azt tartja: a kezet, ha le akarjuk vágni, csókolni kell! Rosz erkölcsi szabály, de a politikai életben sokszor vezetett már célhoz, s a köztörténet embereinek tetteit bajos az általános moral elvei szerint itélni meg. Sokszor rosz úton hoztak létre nagy jót, sokszor meg a becsület egyenes útján ártottak nagyot egy-egy országnak. Amott aztán dicsérik az észt, emitt elitélik az ostobaságot.

Fraknóy V.

Van egy lény, aki megédesitheti fajdalmainkat, aki ellensúlyozhatja a balsors kemény csapásait: az anya. Isten azért adta öt nekünk, hogy tiszta csókjával egy-egy csepp mézzel édesitse az élet keserüségét. Isten öt bölcsőnk mellé küldé, hogy ha felnyitjuk szemeinket, szeretetének szárnyaival rejtse el előlünk azt a homályos láthatárt, melyben küzdeni fogunk az élettel, hogy végre meghódoljunk a halál előtt. Isten akarta, hogy az ő kezei kulcsoljak az első imákra kezeinket és hogy az ő mosolya legyen hajnala reményeinknek. Ő az erény, a szeretet, a szív legérzékenyebb része: az ártatlanság halhatatlan alapja, mely örökké megmarad, úgy, hogy még a legborzasztóbb jellem vonásai közt is fölismerhető .... Az elme, a könyvek, az iskolák és az atya oltják belénk az eszméket; az érzelmeket mindig anyánktol nyerjük; a jellemet az anyák alkotják.

Castelár E.

Semmi sem könyebb, mint ócsárolni azt, amit nem értünk.

Castelár E.

Boldogtalanságunk egyik forrása mindig azon hibában keresendő, hogy nem tudjuk megkülönböztetni a valónak világát a költészet világától.

Castelár E.

A végzetszerüség mindig kimenti az akaratot a lelkiismeret előtt.

Castelár E.

Tartósabb, hatalmasabb kötelék a fajdalom az örömnél.

Detleff K.

Nem az a legerősebb, aki akkor tudja elszakitani az életet, amikor azt megtanulta megvetni; hanem az, aki újra feltud állani, ha a sors lesujtotta.

Jókai M.

Mikor az ember fiatal, olyan nagynak látja a világot; azt hiszi, hogy az mind tele van az ő jó barátaival, szeretőivel, alázatos szolgáival, akiknek mind nincs elébbvaló dolguk, mint az ő lábai számára egyengetni az utat, őt magasztalni, karjaikon hordani, szerelmükkel boldogitani, fejük fölé emelni. Lassanként aztán mind összébb szorul a világ; minden nap egy leckét veszünk, mig utoljára megtanuljuk, hogy az egész világ ez a négy fal s mi benne egyedül a mienk: a nő, az anya és a gyermek. És aki azt föl nem tudja fogni, hogy ez a kicsiny világ mégis egész világ, — ám járja a bolondját.

Jókai M.

Az alaptalan dicséret eltántorithatja a

nőtt tót fiúnak ugyan hiába cukrozza meg a maszlagot, az ugyan nem veszi be és el nem hiszi neki soha többé, hogy a magyar haza mostoha anyja volna bármely gyermekének is.

Az uj valuta.

(Folytatás.)

A f. é. augusztus hó 12-én megerősitést nyert uj törvény megszünteti az eddigi osztrák értéket és kimondja, hogy helyébe az aranyérték lép, melynek egysége a korona, mely 100 fillérre osztatik. Igy tehát ez az első magyar valuta éremtörvény.

Az ezen törvény által életbe léptetendő pénzegység, a korona, ugyanolyan sulyu, finomságu és értékü lesz, mint az osztrák törvény által Ausztriában életbe léptetendő korona s igy mindkét ország tartozik egymás koronáját elfogadni, de csak addig, a meddig az erre vonatkozólag Magyarország és Ausztria között kötött szerződés érvényben marad.

A korona-érték sem nem magyar, sem nem osztrák, sem nem osztrák-magyar érték, hanem egyszerüen csak »korona-érték«. Igy tehát ezentúl az osztrák értékre szóló kötelezettségek helyébe jövőben ugy nálunk, mint az osztráknál a korona-értékre szóló kötelezettségek fognak lépni.

»A koronaérték megállapitásáról szóló törvény« szerint egy kilogramm finom aranyból 3280 koronát fognak verni. Az arany finomsága 900 ezredrész lesz, s igy egy kilogramm 900 ezredrész finomsága aranyöntvényből 2952 darab korona fog kikerülni. Az aranyból azonban csak 20 és 10 koronás darabokat fognak verni és pedig 1 kgr. finom aranyból 164 darab huszkoronást, illetve 328 darab tizkoronást. A Magyarországban vert darabok magyar névvel cimerrel és körirattal lesznek ellátva, az osztrák darabok pedig megfelelően német elnevezésekkel és cimerrel.

Ezen aranypénzeket, mint valutapénzt, mindenki tartozik fizetésképpen elfogadni — bármely összegben.

A husz — és tizkoronásokat az állam magánosok részére is fogja veretni, minek folytán bárki verethet magának koronákat ha van miből; ámde ezért az illető kilogrammonkint 6 koronát tartozik fizetni, úgynevezett verési-dij fejében.

Ezen intézkedés folytán eléretik az, hogy mindig elegendő ércpénz jut a forgalomba, és ebből senkinek sem lesz kára, avagy haszna, mert a husz- vagy a tizkoronásban éppen annyi arany van, a mennyi a világforgalomban 20, illetve 10 koronát gyengét; de a jogtalan megrövás a legerősebbet is leteritheti a helyes útról.

Ebers Gy.

Mindenki tolvaj, aki többet vesz a társadalomtól, mint amennyit érte tesz.

Apponyi Albert gróf.

Aki remél, a jövő boldogságát birja. Akinek édes emlékei vannak, magának mondhatja a mult boldogságát. De mi az a jelen? Alig mondom ki, már nincs többé.

Ebers Gy.

Mi emberek fajdalmat okozunk, mihelyt a világba lépünk és szenvedést, mikor belőle távozunk. Kötelességünk tehát, hogy a születésünk és halalunk közé eső időben a szenvedés ellen küzdjünk és szerte örömet hintsünk. Sok itt a felszámitandó köny.

Ebers Gy.

Akitől félünk, azt szeretni nem tudjuk; akit pedig nem szeretünk, arról örömest elhiszünk minden roszat.

Ebers Gy.

Ne feledjük, hogy azok, kiket a gonosz a tiltott gyümölcs leszakitására ösztönöz, talán éhesek is, és hogy nem anyira fényes vágyak, mint a jelen szükségei által ragadtatnak el.

Eötvös J.

Az emberek többsége a vádlottat, ha birája előtt elfogultságot mutat, gyanús szemekkel nézi; s ha őt remegni látja, félelmét rosz lelkiismeretének szokta tulajdonitani. Nagy tévedés ez, mely több igazságtalan itéletnek szolgált alapúl, mint közönségesen gondoljuk.

Eötvös J.

(Folytatása következik.)

ért bármikor megszerezhető, s csakis a pénzverési-dij okozhat itt különbséget. A husz- és tizkoronásoknak névértékük tehát egyenlő lesz belértékükkel, a mi jelenlegi ezüst forintosainkra nézve nem áll.

A korona finom aranytartalma 0·3049 gr. s igy egy korona vásárlási ereje egyenlő lesz 0·3019 gr. arany vásárlási erejével. Minthogy pedig, az arany vásárlási ereje meglehetősen állandó, koronánk vásárló képessége is meglehetősen állandó lesz. És habár ezen előny magában véve is elegendő volna az uj valuta hasznos voltának igazolására, mindazonáltal felemlitünk még egy párt.

Igy: a korona-érték a frank-, márka-, sterlingértékkel állandó viszonyban lesz; ezen értékviszont pedig könnyü megállapitani, mert pl. egy huszkoronás annyi frankot, márkát, font sterlinget fog érni, a hányszor több arany foglaltatik egy huszkoronásban, mint egy frankban, márkában vagy font sterlingben. Továbbá váltóárfolyamaink állandók lesznek, aminek üdvös hatása kétségtelen a kereskedelmi életben. Ugyanis kereskedőinknek nem kell tartaniok a folytonos árhullámzás folytán előállható agióveszteségtől. És végül aranyvalutánk és váltóárfolyamaink állandósága meg fogja nyitni a külföldi értékpapirok számára a bécsi és budapesti piacokat és a a mi fő, a külföldi tőkepénzesek, bizva valutánk szilárdságában és állandóságában, szivesen fogja fektetni pénzeiket értékpapirjainkba és iparvállalatainkba. Nagyobb külföldi tőke beözönlése folytán pedig olcsóbb lesz a hitel, vagyis kisebb a kamatláb, a mi. fokozva a vállalkozási kedvet, uj vállalatok keletkezésének lesz létesitőjévé.

(Folyt. köv.)

HIREINK.

— **Királyi adomány.** Ő felsége a király a liptó-szt.-iváni r. kath. hitközségnek iskolaépitési célokra magán pénztárából 100 frtot volt kegyes adományozni.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi magyar kir. ministerium Horváth Katalin okleveles polgariiskolai tanitónőt a liptó-szt.-miklósi állami polgáriiskolához segédtanitónővé nevezte ki.

— **Turócmegye tanügye az 1891—92. tanévben.** A kir. tanfelügyelőség szivességéből a vármegye tanügyi állapotáról a következőkben adhatunk számot. Összeirattatott a vármegye területén 5227 mindennapi és 2201 ismétlő tankötelés, vagyis összesen 7428. A kir. tanfelügyelőség számtalanszor, s mi is a »Felvidéki Hiradóban« rámutattunk arra a körülményre, hogy a községi elöljárók a legkönyelmübben tesznek eleget a törvényben előirt kötelességüknek, amenyiben a tankötelesek összeirását nem úgy eszközlik, amint kellene: házról—házra járva, hanem vagy a tanitót bizzák meg az összeirással, aki aztán beirja azokat, akik nála az iskolában jelentkeznek, vagy elmegy a lelkészi hivatalba s ott az anyakönyvből jól — roszul kiirja azokat, akiket tanköteleseknek vél. E törvénytelen könyelmüség következménye aztán az, hogy amig ilyen módon 7628 tanköteles jelentetett be a kir. tanfelügyelőséghez, addig a vall. közoktatásügyi ministerium a népszámlálás adataiból kimutatta, hogy Turóc vármegyében 2360 gyermekkel több van, mint amenyiről a községi elöljáróság tud, *vagyis a tanköteles*ek igazi száma 9788! Nohát ilyen körülmények között mi haszna van annak a nagy munkának, amelyet a tanfelügyelőség a statistika összeállitásával végez? Semmi, a világon semmi. Azaz volna az olcsó dicsőség diadala, ha ki nem sülne, hogy az voltaképen csalás; mert az iskolába járók nagy percentjét senki nem fogadja ilyen körülmények között örömmel, tudván, hogy az a nagy szám nem igaz. Az igy eszközölt összeirás szerint van tehát a vármegyében 7428 tanköteles; ezek közül rkath. 2748, ág. ev. 4312, izr. 368; fiú 3815, leány 3613. Járt pedig az iskolába 5216 mindennapi tanköteles és 546 ismétlő, a polgáriiskolába 201, a kereskedelmi középiskolába 64; vagyis az összes iskolába járók száma 6027. Mit mondanak ezek a számok? Azt hogy a mindennapi tanköteleseknek több, mint 99 percentje, az összes tankötelesnek pedig 81 percentje járt az iskolába, vagyis hogy Turóc vármegye az iskoláztatásban az ország legelső vármegyéi között is legelöl áll. Már pedig e nagy percentekkel szemben a valóság az, hogy nem 81, de csak 61.5 percent jár a tankötelesek közül iskolába, ami egészen más, minthogy már nem olyan rózsás állapot. Az iskolába járók közül rkath 2546, ev. ref. ág. evang. 3139, izr. 341; nemzetiségre nézve magyar 111, német 1616, tót 4300. Az iskolából 617 tizenkét éves tanuló került ki, aki irni — olvasni tudott. Az iskoláztatás egyébb viszonyait nézve, a vármegye 61 községében volt összesen 86 iskola; ezek közül állami 17, községi 5. rkath. 19, ág. ev. 39, izr. 4, magán 2. Tanitó volt a 86 iskolában 113; férfi 97, nő 16; rendes 105, segéd 6, óraadó 2. képesitett 70, nem képesitett 36; magyarul tudott 84, nem tudott 29. E két utóbbi pont is kell, hogy megdöbbenést keltsen, kiváltképen pedig ez utóbbi, hogy 29 olyan tanitó bitorolja ezt a szép nevet, aki sem képesitve nincsen, sem az állam nyelvét anyira nem birja, hogy azon oktatni képes legyen; holott a törvény ilyeneket nem ösmer el tanitókul. Elképzelhetjük, milyen oktatást és nevelést adnak ezek az úgy nevezett tanitók a rájuk bizott gyermekeknek! No de nem füzünk ez adatokhoz több megjegyzést, aki elolvassa, önmaga is rájön azoknak ékes tanulságára.

— **Esküvő.** Dr. Haas Jakab turócmegyei főorvos fia Haas Zsigmond jog- és államtudor ügyvéd e hó 4-ikén tartotta esküvőjét Spitzer Eveline kisasszonynyal a zsolnai izr. templomban. Esküvő után szükebb családi körben nászlakoma volt, mely után az új pár Lévára utazott. Tártós boldogságot kivánunk az új párnak.

— **A verseny kuglizás** dijait a következők nyerték: az 1. dijat ifj. Topercer Lajos, a 2-at Derszib Béla, a 3. 4. és 5-et Balogh Lajos, a 6-at Schlesinger L. a 7. és 8-at Kovacsi Gy.

A delegációk október hó 3-án tisztelegtek király Ő felsége előtt a budai várban. A magyar delegáció nevében Tisza Lajos gróf intézett beszédet a trónhoz, kifejtve, hogy ez a delegáció is módját fogja találni, hogy a megfelelő eszközök most is rendelkezésére legyenek bocsáthatók a kormánynak, a monarchia és a magyar állam tekintélyének és érdekeinek megfelelő politika folytathatására. Ő felsége beszédében hangsulyozta, hogy a hármasszövetséget a bizalomteljes összetartás erőssé teszi s ezáltal Európának békéje biztositva van.

— **Liptó vármegye** közönsége e hó 3-án tartott őszi közgyülésén Thuránszky Tamás liptó-szt.-miklósi ügyvéd inditványára elhatározta, hogy Kossuth Lajoshoz — születésének 90. évfordulója alkalmából — üdvözlő iratot intéz.

— **Csáki Albin gróf** vallás és közoktatásügyi miniszter — mint hirlik — a részleges polgári anyakönyvvezetésről, a lelkiismereti- és vallásszabadságról, valamint a zsidó hitvallást követők recepciójáról a törvényjavaslatokat elkészitette s a képviselőházban még az idei budgettárgyalás folyamán be is terjeszti. A zsidók recepcióját illető javaslat a recepciót a tényleges viszonyoknak megfelelően mondja ki: orthodoxok és neologok közt nem tesz különbséget s általánosságban a zsidó hitvallás követőiről beszél. A törvényjavaslat egyik paragrafusa az áttérésről rendelkezik, a keresztény felekezetek közti áttérési szabályokhoz hasonlóan.

— **Hymen.** A gácsi vár tulajdonosa özv. Forgach Józsefné grófné, sz. Révay Sarolta baronő csillagkeresztes hölgy leanyat: Ilona grófnőt eljegyezte gróf Wenckheim Ferenc cs. és kir. kamarás, a főrendiház tagja, sz. k. honvéd huszár főhadnagy.

— **Homlokán lőtte.** Nem való a fegyver éretlen ember kezébe, még ha Flaubert is az. Egy ilyen fegyverrel való játéknak majdnem szomorú vége lett a héten. Rolkó órás segédje a város végére szokott kijárni célba lövöldözni; most is több golyót lőtt már az egyik csürbe s újolag célba vette, mikor — épen a lövés pillanatában — Miső cigány kidugta a fejét a csür sarkán. A golyó véletlenül épen homlokon találta s persze főnn akadt a cigány kemény koponya csontján, a nélkül, hogy nagyobb szerencsétlenség lett volna belőle. Hanem Miső azért megadta a módját, kétségbeesett orditással hüzodott végig a városon, jajgatván, hogy neki immár vége; éktelen jajgatására — melyhez társai szivből kontrázták — és véres arca láttára egész nagy csomó ember követte, míg a csendőrséghez ért; melynek az esetről jelentést tett, erősködvén, hogy őt agyon lőtték. Agyon ugyan — szerencsére — nem lőtték, hanem a fövölözö ifjú megérdemli, hogy komolyabb leckét kapjon könyelmü és veszedelmes szórakozásáért.

— **A bécs-berlini versenylovaglás** képezte a mult hét egyik legáltalánosabb eseményét. Az első csoport indulása október elsején volt, s a többi két csoport egy-egy nappal később indult. Az első nap elbocsátott lovasok közül legszerencsésebb lett Miklós Aladár huszárfőhadnagy, ki a Bécs és Berlin közti 680 kilométer távolságot 74 óra 20 perc alatt járva meg, kedden reggel 9 óra 30 perckor megérkezett Berlinbe. Másodiknak érkezett Csávossy Gyula huszárhadnagy, a ki kedden 11 óra 10 perckor érkezett be. Bécsbe az ugyancsak szombaton indult porosz lovasok közül első érkezett meg Lipót porosz herceg esteli 7 óra 47 perckor. A második nap hajnalán Bécsből 48 lovas indult, kik közül ut felére elsőnek érkezett Vay Gábor gróf főhadnagy, később azonban elmaradt, és Starhemberg Vilmos gróf, a 7. huszárezred főhadnagya szerdán reggel 6 óra 51 perckor Berlinbe érkezett, tehát 2 óra és 50 perccel hamarabb, mint Miklós főhadnagy, és igy az utat 71 óra és 34 perc alatt tette meg. Az első nap elindított porosz lovasok közül Tepper-Laski kapitány érte el a legjobb rekordot, miután ő 1 óra 30 perccel később indult miut Lipót porosz herceg, és csak 28 perccel érkezett meg később Bécsbe. A második nap versenyzői közül a németek Reitzenstein kapitányjukban biztak, hogy ez elviszi Starhemberg elől a babért, miután tudva volt, hogy éjjel 12 óra 45 perckor lovagolt át Znaimon, s a hátralevő utat tekintve könnyen megverheti Starhemberg grófot még az esetre is, ha egy negyed kilenc után érkezik a célponthoz. Reitzenstein azonban a nagy ködben eltévedt és nagyot kerülve 9 óra 56 perckor lovagolt el a célnál. Az eredmény tehát az, hogy Reitzenstein porosz hadnagy 1 óra 18 perccel érkezett hamarabb a célponthoz, mint Miklós főhadnagy, és 1 óra 32 perccel később mint Starhemberg főhadnagy. Ennélfogva Starhemberg kapja meg az első dijat, a 20,000 márkát és a német császár nagy, ezüst mellszobrát. A 2-ik dij, a 10000 márka, s a mi királyunk egy ajándéka, Reitsenstein-t illeti. Miklós, a 3-ik 6000 markát nyert, Höfer (porosz) hadnagy 4500-at, Csávossy, az ötödik 3500-at. Nevezetes a dologban, hogy a mi lovasaink közül tizen tették meg nyolcvannál kevesebb óra alatt az 680 kilométernyi utat, német részről pedig csak egy tette meg, s a Reitzenstein után következő legjobb lovas rekordja 83 óra és 23 perc.

Nyilttér.*)

Egész selyem, mintázott Foulardokat méterenként 85 krtól egész 4 frt 65krig (mintegy 450 különböző árnyalatban) megrendelt egyes öltönyökre, vagy egész végekben is szállit hazhoz szállitva, postapér-és vámmentesen **Henneberg G.** (cs. kir. udszállitó) *selyemgyára Zürichben.* Minták pós vafordulóval küldetnek. Svájczba cimzett le teiekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 6

Epilepsia (eskór)

visszaesés nélkül gyógyitható.

A tudomány eme csodás sikere ezer és ezer alkalommal bebizonyult.

Bővebb értesitést ád levélpóstabélyeg beküldése mellett

„Office Sanitas" Paris

30. Faubourg Montmartre. 11—14

HIRDETÉSEK.

Wegen Choleragefahr!

Sodawasser

erzeuge ich fortan nur aus **gekochten, chem. rein filtrirten u. mit Citronensauere versetzten Wasser.** Die alten preise werden nicht erhöht.

M. FASAL,

TESCHEN, Österr. Schlesien.

TISZTA VÉR

az egészség!

Titkos betegségek, arczfoltok, kiütések, sápadtság, általános fáradtság, elgyengülés eltűnnek a tiszta vérnél. Ez elérhető módszerünk alkalmazása által.

Teljes sikerért kezeskedünk.

Kérdéseknél postabélyeg mellékelendő.

„Office Sanitas" Paris

30, Faubourg Montmartre. 11—14

Az egészség ápolása.

Gyógyszerek

melyek ezer meg ezer orvosi tekintélyes és magánzók bizonyítványai által kitüntetett készítmények.

Dr. MILLER MOHSAVA

különösen jó eredménynyel hat köhögés, rekedtség, torokfájás, nyálkásság és tuberkulozis keletkezése s általában az összes lélekzési szervek kóros állapota ellen, ép úgy felnőttek — mint gyermekeknél

ára 50 kr.

Dr. Miller präservativ balzsama görcsök ellen.

Ezen balzsamot ajánljuk gyomorfájás alkalmával, gyomorgörcsök, gyomor katarrhu, gyomordaganatok, hasmenés és kolikánál. Kólikánál majdnem azonnal hat. Kitűnő hatással bír minden üdülő betegnel mivel az emésztést jelentékenyen előmozditja. Ezen kitünő gyógyszernek nem szabad hiányozni egyetlen egy házban sem, főleg falun.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr. ½ üveg ára 80 kr.

Föraktárral Magyar-Osztrák monarchia részére MAKOVICZKY PÉTER Liptó-Rózsahegyen bír

A központi szétküldési raktár van:

MILLER J.

gyógyszerésznél BRASSÓBAN (Erdély).

Előfizetési ár: egy hónapra 1 frt 20 kr.

József-körut 47. Budapest, szeptember. József-körut 47.

MAGYAR HIRLAP

POLITIKAI NAPILAP.

Vezérczikk iróink.

Rendesek: Horváth Gyula, György Endre, Bartha Miklós, Hock János, Gaál Jenő, Szemere Attila, Benedek Elek, Günther Antal, Szemere Huba, Steinbach Gusztáv, Kohn Dávid, Bródy Sándor.

Külső czikkiróink: Apponyi Albert gróf, Bethlen Gábor gr., Pázmándy Dénes, Bartók Lajos, Hoitsy Pál, Krajcsik Ferencz.

Kisebb politikai czikkeink: Politikai információink különös érdeklődés tárgyai.

Az országgyülés teljes képét adjuk minden nap, komoly, de szatirikus oldaláról is.

Tárcza iróink: Ambrus Zoltán, Bródy Sándor, Szana Tamás, Szabó Endre, Endrődy Sándor, Benedek Elek, Justh Zsigmond, Kiss József, Sz. Nagy Imre, Jánka, Kóbor Tamás, Pázmándy Dénes, Gárdonyi Géza, Sajó Aladár, Márkus Miksa, Kürthy Emil, Mezei Ernő, Hevesi József, Karczag Vilmos, Körössy László, Náday Ferencz, Vajda János, Szécsi Fer. stb.

Megjelenik a „Magyar Hirlap" mindennap 16 oldalon folvágva. Vasárnap és ünnepnap 24—32 oldal, olykor 50 oldal is.

Főszerkesztő: ***Horváth Gyula,*** felelős szerkesztő: ***Fenyő Sándor.***

A napi rovatok kiváló ujságirók kezeiben vannak.

Az ujdonsági részt szerkesztik és irják: Szeredai Leó, Márkus Miksa, Sajó Aladár, dr. Füredi Mór, Szalay Mihály, György Lajos, Kondor Alfréd, Pályi Ede, Szerdahelyi Sándor, Fenyő Ernő, Fischer Ferencz.

A közgazdaság *terjedelmes rovatát szerkeszti:* Kohn Dávid.

Levelezőink vannak az ország legkisebb városában is és minden nagyobb europai városban.

Bőséges távirati rovatunkra felhivjuk a figyelmet.

Szerkesztői üzenetek. Minden levélre, minden kérdésre azonnal és kimeritően válaszol *a Magyar Hirlap* szerkesztősége.

REGÉNY

Daudet Alfons, Contessa Lara, Guy de Maupassant, Ridder Haggard, Szemere Attila, Bródy Sándor uj regényeit fogja hozni egymásután a »Magyar Hirlap« regényrovata, mely rendesen két regényt ad közre.

Karácsonyi mellékleteink *előfizetőinknek ingyen.*

Illusztrált album, két külön érdekes kötet.

3—3 **Egyes szám ára Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.**

Előfizetési ár: negyedévre 3 frt 50 kr. József-körut 47.

Jeles könyvek rendkivüli olcsó árak mellett, jó állapotban megrendelhetők

HECKENAST G. utóda (DRODTLEFF R.)

kiadóhivatalában Pozsonyban.

Babics Kálmán, Széptan vagy aestetika. (n. 8-r. 321 l.) frt 2·80 helyett csak frt —·90
Legjobb aestetika, nélkülözhetetlen minden müvelt ember részére.
Fodor Dezső, Utasitás a házadó ügyekben, háztulajdonosok és házkezelők részére (n. 8-r. 56 l.) . . . . . frt —·50 helyett csak frt —·20
Minden háztulajdonosnak ajánlható.
Karola költeményei. (12-r. 162 l.) . . . . . frt 1·40 helyett csak frt —·30
Alkalmas ajándék hölgyek részére.
Király János, dr. A pozsonyi nagy-dunai vám és révjog története. Levéltári adatok nyomán. (n. 8-r. 178 l.) . . . . . frt 2·— helyett csak frt 1·—
Kitünő legujabb forrásmü a magyar történethez.
Kofrányi Adolf, dr. A gräfenbergi hideg viz gyógymód. Népszerü irályban tájékozásra a vizi kezelésnél (8-r. 212 l.) . . . . . frt 1·50 helyett csak frt 1·—
Kitünő utmutató a hidegvizgyógymód használatához, sokkal becsesebb mint Kneipp vizkurája.
Orbók Mór, Tréfás számtani feladványok gyüjteménye. Ifjak és más közbeliek hasznos szórakoztatására. (8-r. 80 l.) . . . . . frt —·50 helyett csak frt —·30
Orbók Mór, Tréfás mértani feladványok gyüjteménye. Ifjak és más korbeliek hasznos mulattatására kidolgozva. A szöveg közé nyomott 117 képpel. (8-r. 74 l.) . . . . . frt —·50 helyett csak frt —·30
Tanulságos és mulattató gazdag tartalmu könyvek, a fiatalságnak és nevelő uraknak.
Paedagogiai Plutarch: Orbók Mór, Paedagogiai Plutarch. Jelesebb paedagogusok kiválóbb tanférfiak arczkép és életrajz gyüjteménye. I/II díszes kötet (n. 8-r. 564 l.) . . . . . frt 4·— helyett csak frt 2·50
A nm. közoktatásügyi miniszterium által melegen ajánlva, a egy tanár urnak könyvtárából sem szabadna hiányozni.
Peress S., Verses köszöntő k. Gyermekeinknek. (16-r. 30 l.) frt —·20 helyett csak frt —·10
Szép tartalmu köszöntő könyv, különféle alkalmakra.
Szamarjay Károly, dr. A pozsonyi régi és uj színház. Töredékek pozsony multja és jelenéről magy. és ném. nyelv.) 2 képpel. (8-r. 54 l.) frt —·40 helyett csak frt —·20
Jókai-féle stilusban tartott vázlat, a legrégibb magyar szinház felöl.
Schulpe György, dr. Felhők és csillagok. Költemények és egy elbeszélés. (16-r. 88 l.) . . . . . frt —·60 helyett csak frt —·30
Egy tehetséges ifju magy. iró, ki ezen költemények által magának uj pártfogókat hóditott.
Schulpe György, dr. Tanulmányok az irodalom, jog- és kulturtörténet terén. (n. 8-r. 52 l.) . . . . . frt —·40 helyett csak frt —·20
Minden müvelt emberre nézve érdekes.
Tanitók évkönyve. Tanárok, tanitók s tanitóképző intézeti növendékek használatára. Szerk. Orbók Mór. . . . . frt 1·20 helyett csak frt —·30
Költőibb és olcsóbb mint bármely jegyzőkönyv, képekkel. Alkalmi ajándék tanároknak.
Tóth S., dr. Távol, közel. Ujabb elbeszélések. (8-r. 206 l.) frt 1·20 helyett csak frt —·60
5 érdekes elbeszélés, a legjelesebb birálatok kitünőnek bizonyitották.

Jó zeneművek csinos kiállitásban:

Bánfi Sándor. Képek a pozsonyi ligetből. Diszes keringő (Walzer) . . . . . frt 1·— helyett csak frt —·20
Eisfogel Feri. 30 év után keringő . . . . . frt —·40 helyett csak frt —·20
Korbay Ferencz. Gyapjús bundám. Népdal irta Samarjay Károly . . . . . frt —·30 helyett csak frt —·20
Mader Rezső. Pozsonyi tüzoltó induló . . . . . frt —·60 helyett csak frt —·20
Rudnyánszky János. Izabella csárdás . . . . . frt —·50 helyett csak frt —·20
Rudnyánszky János. Kék ibolya. Lengyelke. Zongorára frt —·50 helyett csak frt —·20
Wolf Zsiga. Kereskedelem és ipar. Polka . . . . frt —·40 helyett csak frt —·20

!! Jeles könyvek és diszes Kóták jó állapotban !! 1—5

A KOLERA.

A legutóbb beérkezett hirek — sajnos — semmi kétséget sem hagynak fenn az iránt, hogy a kolera immár Nyugat-Európában is terjeszkedik. Előre látható tehát az a nagy veszély, mely az emberiséget e borzasztó betegség továbbterjedése által fenyegeti. Ugyanazért csak helyeselni lehet a hatóságnak serénységét, melylyel az óvintézkedéseket megteszik és melylyel az ismeretes óvszereket a közönség figyelmébe ajánlják. Orvosi tekintélyek állitása szerint

a legjobb óvszer a cognac.

Legjobban ajánljuk

gróf Esterházy Géza saját gyártmányú cognac-

ját mely franczia mód szerint, idegen anyagok hozzá vegyitése **nélkül tiszta borból készül** s melynek jóságát és tisztaságát az a körülmény is igazolja, hogy a legutóbb tartott **parisi egészségügyi kiállitáson az aranyermet diszoklevéllel** nyerte el s a többi kiállitásokon is, melyeken eddig részt vett, mindenütt a legnagyobb kitüntetésekben részesült.

Központi iroda: **BUDAPEST, VI., Külső vaczi-ut 23. sz.**

4—5

Turócz-szt.-mártoni magyar nyomda — Moskóczi Ferencz.